

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 2 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir klimatui, padidinti valstybiniuose miškuose išauginamos medienos teikiamą socialinę ir ekonominę naudą šaliai, siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava, kaip numatoma Miškų įstatymo 1 straipsnyje.

Įstatymo projektu siūlome Lietuvos Respublikos miškų įstatyme įtvirtinti konkrečius socialinės ekonominės naudos šaliai ir klimatui kriterijus, kuriuos atitinkantys ūkio subjektai pirmiausia galėtų įsigyti aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas. Siūlomi kriterijai iš esmės parodo ūkio subjekto dalyvavimą pridėtinės vertės kūrime, įtaką gyventojų užimtumui, taip pat tinkamą finansinių įsipareigojimų (įskaitant valstybės biudžetui) vykdymą. Tokiu būdu žaliavinė mediena ir (ar) miško kirtimo liekanos pagal ilgalaikes ir pusmetines sutartis pirmiausia būtų parduodama didesnę pridėtinę vertę ir darbo vietas kuriantiems ūkio subjektams, kurie veiklą vykdo arčiau medienos kirtimo vietų taip mažinant CO₂ išskyrimą ir taršą transportuojant žaliavinę medieną.

Transporto sektorius atsakingas už daugiau nei trečdalį viso šiltnamio efektą sukeliančių dujų išskyrimą, o žaliavinės medienos gabenimas sudaro žymią dalį viso šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Todėl skatinant medieną apdirbti arčiau miško kirtimo vietos būtų sumažintos CO₂ emisijos. Taip pat šalies medienos pramonė sukuria akivaizdžiai didesnę pridėtinės vertės produktus, nei medienos žaliavos eksportas, todėl ši pramonė valstybei kuria gerokai didesnę mokestinę naudą ir daugiau darbo vietų nei žemą pridėtinę vertę sukurianti žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksporto veikla.

Pažymėtina, kad medienos perdirbimo pramonė Lietuvos ekonomikoje užima svarbią vietą – Lietuvoje šiame sektoriuje veiklą vykdo virš 1000 įmonių. Žaliavinės medienos eksporto veiklą vykdančios įmonės, kurios galimai neatitiks siūlomų įtvirtinti socialinės ekonominės naudos šaliai ir klimatui kriterijų, negali pasiekti tokių ekonominių rodiklių, kadangi jų veikla apsiriboja importo–eksporto operacijų atlikimu, kurioms aptarnauti reikia minimalaus darbuotojų skaičiaus. Siūlomas reguliavimas taip pat atspindėtų ir socialinius probleminių kaimo vietovių gyventojų interesus.

Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomas reguliavimas taip pat atitinka ir Europos Sąjungos miškų strategiją bei jos rekomendacijas. Strategijoje siūloma medieną parduoti prioritetų tvarka pirmumą skiriant aukščiausios pridėtinės vertės produktų kūrimui, iš kurių pirmiausia – medienos gaminiams (*Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui: Nauja ES miškų strategija – miškams ir su mišku susijusiam sektoriui, 2014-04-04, Briuselis, COM(2013) 659 galutinis/2*).

Būtina pažymėti, kad siūlomos Įstatymo nuostatos numato konstituciškai pagrįstą diferencijuotą ūkinės veiklos teisinį reguliavimą. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad siekiant bendros tautos gerovės gali būti numatomas diferencijuotas ūkinės veiklos teisinis reguliavimas (*Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas "Dėl kvotinio cukraus eksporto"*). Atskirų ūkio subjektų teisinės padėties diferencijuotas nustatymas atsižvelgiant į reguliuojamų santykių svarbą ir pobūdį, taip pat atitinkamų ūkinės veiklos sąlygų nustatymas yra sietinas su ūkio srityje valstybės keliamais tikslais, siekiu atitinkamai sutvarkyti šalies ūkį (Konstitucinio Teismo 2000 m. spalio 18 d., 2005 m. gegužės 13 d. nutarimai, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas "*Dėl kvotinio cukraus eksporto*").

Siūlomi pakeitimai svarbūs ir Lietuvos įsipareigojimų klimato kaitai švelninti kontekste, nes eksportuojant žaliavinę medieną, joje sukauptas CO₂ pagal apskaitos taisykles negali būti įvertintas, tuo tarpu iš šalyje užaugintos medienos pagamintuose medienos produktuose sukauptas CO₂ kiekis įtraukiamas į bendrą šalyje išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) apskaitą.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, manome, kad valstybinių miškų išteklių panaudojimas turi būti siejamas su naudos šalies klimato, socialiniams tikslams ir ekonomikai, o siūlomi Miškų įstatymo pakeitimai padėtų tai įgyvendinti.

Siekiant verslui sudaryti sąlygas laiku prisitaikyti prie naujo reglamentavimo, siūlome, kad Įstatymo projektas įsigaliotų 2022 m. gegužės 1 d., o Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2022 m. sausio 1 d. priimtų šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Vyriausybei priėmus įgyvendinamuosius teisės aktus, iki įstatymo įsigaliojimo bus vykdomas elektroninės medienos prekybos sistemos pritaikymas pagal pakeistų teisės aktų nuostatas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai Seimo nariai: Kęstutis Mažeika, Lukas Savickas, Arvydas Nekrošius, Juozas Baublys, Aidas Gedvilas, Vigilijus Jukna, Andrius Palionis, Remigijus Žemaitaitis, Ligita Girskienė, Gintautas Paluckas, Jonas Gudauskas, Paulius Saudarga, Rita Tamašunienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojančiame įstatyme siūlomi socialinės ir ekonominės naudos šaliai kriterijai, pagal kuriuos būtų suteikiama pirmenybė įsigyti aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamą valstybiniuose miškuose pagamintą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas, nenustatyti, todėl galimai pažeidžiamas teisinio tikslumo ir aiškumo principas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma pakeisti 7 straipsnio 1 dalį, joje numatant, kad per elektroninę medienos pardavimo sistemą aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamą valstybiniuose miškuose pagamintą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas pirmiausia gali įsigyti ūkio subjektai, atitinkantys šiuos socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijus:

1) ūkio subjektas per paskutiniuosius vienerius kalendorinius metus galutiniam medienos gaminiams (gaminiam, kuriems nereikia papildomo apdirbimo ir jie gali iš karto būti naudojami galutinio vartotojo arba skirti statybinei veiklai vykdyti) gaminti panaudojo visą įsigytą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas. Atskirų galutinių medienos gaminių sąrašą ir didžiausią medienos kiekį atskirame medienos galutiniam gaminyje nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Medienos liekanas (ne daugiau nei 20 %) perparduoti leidžiama tik energijos atgavimui įmonėms, kurios gali užsiimti šia veikla;

2) per paskutiniuosius vienerius kalendorinius metus ūkio subjektas arba jo darbuotojai (iš su šiuo ūkio subjektu susijusių darbo santykių gautų pajamų) Lietuvos Respublikai yra sumokėję ne mažiau kaip 500 tūkst. Eurų mokesčių ir socialinio draudimo įmokų;

3) ūkio subjektas neturi pradelstų įsiskolinimų valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavėjui ir (ar) yra įvykdęs įsipareigojimus Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui dėl mokesčių ir socialinio draudimo įmokų;

4) ūkio subjektas teisėtai pagrindais valdo gamybinius įrenginius, leidžiančius perdirbti ir, laimėjus aukcioną, naudoti perdirbant, įsigytą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas;

5) ūkio subjekto per paskutinius metus aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims įsigytos medienos galutinių gaminių gamyboje susidarę suminiai transportavimo CO2 išmetimai 1 kubiniam metrui gaminio yra mažesni nei vidutiniai kitų ūkio subjektų, kurie per pastaruosius metus Aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas yra įsigiję medienos;

6) ūkio subjektas pirmumo teise gali įsigyti ne daugiau nei 10 % didesnį medienos kiekį nei įsigijo per paskutinius vienerius kalendorinius metus..

Tokiu būdu žaliavinė mediena pagal ilgalaikes ir pusmetines sutartis pirmiausia būtų parduodama ūkio subjektams, kurie transportuodami medieną sumažintų ŠESD emisijas, mažinami taršą ir kuriantiems didesnę pridėtinę vertę. Tai leistų geriau užtikrinti Lietuvos aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius interesus, skatintų investicijas į tvarią medienos pramonę. Kriterijų neatitinkantys ūkio subjektai visais atvejais galėtų įsigyti žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų aukcionuose trumpalaikėms sutartims sudaryti, taip pat ir aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti tais atvejais, kai konkretaus medienos sortimento ir (ar) miško kirtimo liekanų nenuperktų kriterijus atitinkantys ūkio subjektai.

Pirmajame kriterijuje 1 kalendorinių metų laikotarpis pasirinktas prekybos mediena taisyklėse anksčiau taikytai analogiškai nuolatinio pirkėjo sampratai, suteikiant pirmenybę apsirūpinti mediena pirkėjams, stabiliai kuriantiems pridėtinę vertę ir pademonstravusiems veiklos tęstinumo galimybes bei tam tikrą patikimumą. Taip pat pirmajame kriterijuje visas kiekis gali būti panaudojamas, tačiau nebūtinai iš viso kiekio gali būti pagaminama produkcija, nes atsižvelgiant į praktinius medienos perdirbimo įmonių Lietuvoje veiklos organizavimo aspektus, kuomet dėl kokybės, technologinių procesų reikalavimų ir kt. ne visa įsigyjama mediena gali būti apdirbama. Skirtingai nei VI Valstybinių miškų urėdijos vykdomoje didmeninėje prekyboje, privačių miškų savininkai dažnai parduoda visą medieną (įvairius sortimentus) kartu, iš kurių kai kurių sortimentų technologiškai įmonė negali perdirbti (arba iš tokios medienos negamina jokių gaminių), todėl yra priversta parduoti dalį įsigytos medienos. Ekspertiniu vertinimu ši dalis dažniausiai siekia iki 20 proc. nuo įsigyjamos medienos, todėl negalima nustatyti reikalavimo gaminti gaminius 100 proc. ir tam tikras lankstumas dėl šio reikalavimo yra būtinas, atitinkamai siūlomas 80 proc. yra vertintinas kaip minimalus būtinas lankstumas. Siekiant išvengti medienos perpardavimo siūloma nustatyti, kad medieną 20 % medienos liekanų perparduoti leidžiama tik energijai atgauti.

Antrajame kriterijuje reikalavimas, kad įmonė į Lietuvos biudžetą būtų sumokėjusi daugiau, nei 500 tūkst. Eurų mokesčių yra minimalus reikalavimas, kad įmonė prisidėtų prie aplinkosauginės socialinės ir ekonominės vertės valstybėje kūrimo ir aplinkos atkūrimo.

Trečiasis kriterijus nustatytas siekiant užtikrinti efektyvų valstybės turto (medienos) naudojimą ir tai, kad valstybiniuose miškuose pagaminta mediena pirmiausia būtų parduodama socialiai atsakingiems ūkio subjektams. Šiuo kriterijumi įmonės būtų skatinamos vykdyti atsakingą verslą – laiku mokėti mokesčius valstybei, laiku atsiskaityti už nupirktą medieną.

Ketvirtuoju kriterijumi bus užtikrinama, kad mediena parduodama ūkio subjektui, kuris turi galimybes šią medieną perdirbti bei tuo pačiu eliminuojami galimi piktnaudžiavimo atvejai dėl atitikties nustatomiems kriterijams siekiant įsigyti medieną ne medienos perdirbimo tikslais.

Penktuoju kriterijumi bus užtikrinta, kad būtų sumažintos ŠESD emisijos susijusios su medienos transportavimu. Šis kriterijus padėtų įgyvendinti vieną iš pagrindinių įstatymo tikslų aplinkosauginį ir ŠESD emisijų mažinimą.

Šeštuoju kriterijumi nustato apribojimą, kad įmonės galėtų įsigyti ženkliai didesnį kiekį aukciono būdu ir taip būtų apsaugoma nuo galimo piktnaudžiavimo perparduodant medieną. Taip būtų apsisaugojama nuo įmonių, kurios įsisteigę vien šiam tikslui.

Miškų įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad didmeninė ir mažmeninė prekyba žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis vykdoma Vyriausybės nustatyta tvarka, todėl detalus Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas, įvertinant bei minimizuojant galimas piktnaudžiavimo rizikas, bus reglamentuotas poįstatyminiame teisės akte. Preliminariai numatoma, kad ūkio subjektų atitiktį socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijams galėtų vertinti elektroninės medienos prekybos sistemos administratorius UAB „Baltpool“ (vykdydamas ir šiuo metu taikomą pirkėjo registravimo į aukcionus procedūrą) pagal ūkio subjektų pateikiamą informaciją (nepriklausomo

auditoriaus ataskaitą, registų pažymas ir pan.), o pati prekyba vykdoma organizuojant aukcionus „dviejų ratų“ principu, kuriuose pirmą kartą skelbiamuose aukcionuose galėtų dalyvauti nustatytus socialinės ekonominės naudos šaliai ir klimatui kriterijus atitinkantys ūkio subjektai, kituose aukcionuose – visi ūkio subjektai be jokių apribojimų.

Atsižvelgiant į tai, kad iki šiol Miškų įstatyme „ūkio subjekto“ sąvoka nevartota, ir siekiant aiškumo, Įstatymo projekto 2 straipsnio 29 dalimi siūloma apibrėžti Įstatymo projekto 7 dalyje minimą ūkio subjekto sąvoką.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Lietuvos statistikos departamento ir Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, žaliavinės medienos eksportas iš Lietuvos nuo 2015 metų nuosekliai didėja (vidutiniškai po 6 proc. per metus) ir, 2018 metų duomenimis, siekia apie 25 proc. nuo visos šalyje paruošiamos žaliavinės medienos. Taigi, maždaug trys ketvirtadaliai žaliavinės medienos yra panaudojami šalyje medienos produktams gaminti. Reikšminga dalis eksportuojamos medienos jau nuo seno yra popierrąščiai, kuriems praktiškai nėra perdirbimo galimybių Lietuvoje. Tačiau pastaruoju metu didėja rąstų eksportas.

Medienos eksportas reiškia papildomas ŠESD emisijas ir neigiamą poveikį klimato kaitai ir taršai, prarastas galimybes plėtoti savo šalies medienos pramonę bei sukurti daugiau pridėtinės vertės. Lietuvos mokslininkų skaičiavimais, nesukuriamą pridėtinę vertę dėl eksportuotos medienos neapdirbimo Lietuvoje sudaro 100-130 milijonų eurų kasmet, kurią būtų galima panaudoti klimato kaitos priemonėms įgyvendinti.

Įstatymo projektas prisideda prie šių ir kitų susijusių klausimų (regioninė politika, klimato kaitos įsipareigojimai ir kt.) sprendimo.

Poveikis šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbcijai.

Kalbant apie transportavimo įtaką CO₂, tai net ir nedideli atstumai išvežant ar eksportuojant medieną iš Lietuvos sudaro didelius kiekius. Manytina, kad vidutiniškai papildomi nuvažiuoti 100 kilometrų sukuria 1000 tonų CO₂, jei vertintume, kad apie 500 tūkst. ktm. Medienos būtų vežama 100 km už Lietuvos teritorijos, o jei būtų gabenama toliau skaičiai būtų žymiai didesni.

Kalbant apie įtaką su klimato kaita susijusiems Lietuvos įsipareigojimams, pažymėtina, kad remiantis prognozuojamomis medienos produktų gamybos apimtims 2018–2040 m., papildomas perdirbtos 500 tūkst. ktm medienos kiekis kasmet vidutiniškai prisidėtų nuo 360 iki 390 kt CO₂ absorbcijos arba nuo 0.7 iki 0.8 t absorbuoto CO₂/ktm, ir tai lemtų reikšmingą 20-30 proc. bendros absorbcijos medžio produktų kategorijoje padidėjimą. Tokiu būdu priėmus Įstatymo projektą būtų svariai prisidedama prie tarptautinių Lietuvos įsipareigojimų vykdymo siekiant nulinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) balanso žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektoriuje.

Poveikis ekonominėms ir verslo sąlygoms.

Iš Lietuvos miškų kasmet rinkai pateikiama apie 7 mln. ktm medienos, iš kurių iš valstybinių miškų – apie 3,7 mln. ktm). Siūlomi nustatyti kriterijai bus taikomi valstybiniuose miškuose pagamintai aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamai medienai. Šiuose aukcionuose parduodama 80-85 proc. valstybiniuose miškuose pagamintos medienos, todėl kriterijai bus taikomi ir pirmumas įsigyti medieną bus suteikiamas kriterijus atitinkantiems ūkio subjektams dėl kiek daugiau nei 40 proc. Lietuvos rinkai patiekiamos medienos.

Įvertinus valstybiniuose miškuose pagamintos medienos aukcionų pusmetinėms ir ilgalaikėms sutartims sudaryti vykdymo rezultatus, nustatyta, kad dėl kriterijų įtakos Lietuvos medienos pramonė papildomai galėtų įsigyti ir perdirbti apie 500 tūkst. ktm medienos ir papildomai sukurti apie 65 mln. Eur pridėtinės vertės. Tuo tarpu žaliavinės medienos eksportą vykdančioms įmonėms eksportuojant šį medienos kiekį sukuriamą tik apie 13 mln. Eur pridėtinės vertės

(skirtumas tarp medienos įsigijimo ir jos eksporto kainų). Kriterijai prisidėtų prie eksportuojamos žaliavinės medienos kiekio mažėjimo, tačiau šis sumažėjimas priklausytų nuo Lietuvos medienos perdirbimo pajėgumų ir investicijų į medienos perdirbimą Lietuvoje. Žaliavinės medienos dalis, kuri viršytų šiuos pajėgumus, būtų parduodama ir kriterijų neatitinkantiems pirkėjams.

Aukcionų organizavimo ir vykdymo principai išlieka tie patys ir mediena parduodama didžiausią kainą pasiūliusiam pirkėjui, todėl Miškų įstatymo pakeitimai papildomos reikšmingos įtakos medienos kainoms, o kartu ir valstybinių miškų valdytojų pajamoms neturės.

Atsižvelgiant į tai ir įvertinus viso miškų sektoriaus vietą ir svarbą bendroje šalies ekonomikoje (miškų sektoriaus sukuriama vertė yra apie 4,5 proc. bendroje pridėtinėje vertėje), galima prognozuoti, kad kriterijų nustatymo įtaka bendrai ūkio būklei ir miškų sektoriui nebus esminė, tačiau turės teigiamą postūmį šalies medienos pramonės vystymuisi, skatins investicijas šiame sektoriuje, didins sektoriaus indėlį į šalies ekonomiką ir visuomenės gerovę, prisidės prie smulkaus ir vidutinio verslo vystymo regionuose ir kt.

Poveikis socialinei aplinkai ir regioninei politikai.

Papildomas 500 tūkst. ktm medienos perdirbimas sudarytų galimybes sukurti apie 3 tūkst. naujų tiesioginių darbo vietų medienos perdirbimo sektoriuje (be baldų sektoriaus). Dauguma medienos perdirbimo įmonių (apie 90 proc.) yra kaimo vietovėse, regionuose, todėl Įstatymo projekto priėmimas prisidės prie regioninės politikos įgyvendinimo, darbo vietų kūrimo regionuose.

Poveikis konkurencijai.

Įvertinus informaciją apie aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti dalyvavusius ūkio subjektus nustatyta, kad medieną pirkė apie 270 (nupirko apie 70 proc. parduotos medienos) medienos perdirbėjų (iš kurių didesnioji dalis yra smulkios ir vidutinės įmonės bei veikia regionuose) ir apie 30 Lietuvoje medienos neapdirbančių ūkio subjektų (nupirko apie 30 proc. medienos). Siūlomus nustatyti kriterijus atitiks iš esmės visi medieną perdirbantys ūkio subjektai, išskyrus atskirus pavienius smulkius ūkio subjektus, o Lietuvoje medienos neapdirbantys ūkio subjektai dėl savo veiklos pobūdžio galimai neatitiks dalies kriterijų. Tokiu būdu didžioji dauguma (iki 90 proc.) medienos pirkėjų siūlomus nustatyti kriterijus atitiks ir užtikrins pakankamą konkurenciją rinkoje tarp pirmumą turinčių medienos pirkėjų.

Atkreipiame dėmesį, minėtose Lietuvoje medienos neapdirbančiose įmonėse dirba apie 300 žmonių ir, mūsų nuomone, šis skaičius yra mažiau reikšmingas lyginant su numatomomis minėtomis galimybėmis sukurti daug daugiau darbo vietų (apie 10 kartų daugiau) ir pridėtinės vertės vykdant medienos perdirbimą. Be to, kriterijų neatitiksiančios įmonės neeliminuojamos iš Lietuvos medienos rinkos, nes kriterijai bus taikomi dėl kiek daugiau nei 40 proc. Lietuvos rinkai patiekiamos medienos.

Atsižvelgiant į tai, manome, kad nedidelis konkurencijos sumažėjimas iš esmės neįtakos konkurencinės aplinkos ir likęs aukcionuose dalyvaujančių ūkio subjektų skaičius užtikrins pakankamai aukštą konkurencijos lygį ir medienos pardavimą už adekvačią rinkos kainą, o dėl nustatomų kriterijų sukuriama pridėtinė vertė, papildomos darbo vietos, prisidėjimas prie klimato kaitos išipareigojimų vykdymo ir kt. teiks daug didesnę naudą šaliai ir visuomenei.

Prekyba valstybiniuose miškuose pagaminta mediena kaimyninėse šalyse.

Europos Sąjungos šalyse taikomos įvairios valstybiniuose miškuose pagamintos medienos pardavimo sistemos ir skatinimo naudoti vietinius išteklius priemonės. Čia pateikiama kaimyninių šalių taikoma praktika parduodant valstybiniuose miškuose pagamintą medieną.

Latvijoje didžioji dalis valstybiniuose miškuose pagamintos medienos parduodama medienos perdirbėjams su pirkimo istorija. Pagrindinė valstybinius miškus tvarkanti įmonė AB „Latvijas valsts meži“ pardavimus vykdo 2 kartus per metus. 85-90 proc. medienos parduodama pagal pačios įmonės patvirtintą stabilaus pirkėjo programą, o likę 15 proc. visiems pirkėjams – trumpalaikėmis sutartimis. Pardavimai vykdomi šalių susitarimu. Pirkėjams nustatytas reikalavimas turėti nepriklausomų medienos matuotojų tūrio ir kokybės nustatymo linijas.

Estijoje valstybiniuose miškuose pagamintos medienos pardavimas reglamentuotas Vyriausybės nutarimu. Šis nutarimas visų konkrečių prekybos reikalavimų nenustato, tačiau palieka galimybę pardavėjui vertinti pirkėją pagal jo finansinę ir ekonominę padėtį, anksčiau sudarytų sutarčių vykdymo drausmę, pirkėjo materialines ir technines galimybes įvykdyti numatomą sudaryti

sutartį. Pagal ilgalaikes sutartis parduodama 85 proc. visų rąstų. Likusi dalis parduodama aukcionuose. Ilgalaikės sutartys sudaromos 5 metams, kainos tikslinamos kas ketvirtį po trumpalaikių aukcionų.

Iki 2020 metų Lenkijoje mediena buvo parduodama dviem etapais aukciono būdu: pirmajame etape (vyksta vieną kartą per metus ir parduodama 80 proc. medienos) gali dalyvauti visos įmonės, kurios iš valstybinių miškų valdytojų yra anksčiau pirkusios medienos (pirkėjams su pirkimo istorija), antrajame etape (20 proc. medienos) – visi kiti pirkėjai konkrečių rūšių medienai pirkti. Pasiūlymo pirkti medieną įvertinimas grindžiamas trim kriterijais: 65 proc. už kainą, 25 proc. dėl vadinamosios prekybininko tradicijos (ankstesnių jo pirkinių istorija) ir 10 procentų kaip arti miško rajonas, kuriame verslininkas nori įsigyti medieną. Mūsų žiniomis, nuo 2020 metų Lenkijos valstybiniuose miškuose pagamintos medienos pardavimo tvarka keičiama ir pasiūlymai pirkti medieną bus vertinami tik pagal kainą. Lenkijoje valstybiniuose miškuose pagamintos medienos prekybos tvarka reglamentuojama pačio valstybinio miškų valdytojo.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes skatins investuoti į medienos pramonę, kurti su pridėtinės vertės didinimu susijusias darbo vietas. Detaliau aprašyta šio aiškinamojo rašto 5 punkte.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Vyriausybės nutarimu patvirtintą Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašą.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija iki 2021 m. sausio 1 d. turės parengti ir patvirtinti būtinus šio įstatymo įgyvendinimui poįstatyminius teisės aktus. Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Vyriausybės nutarimu patvirtintą Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimas papildomų valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų neprašyta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „prekyba mediena“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Seimo nariai